

Kring voor Heemkunde Berchem vzw

België-Belgique

P.B.

Berchem 1

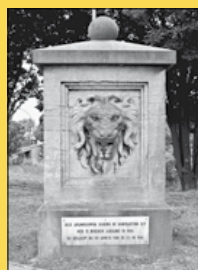
8/4384

Driemaandelijks tijdschrift Heemtenberg:

Winter-Lente 2012-2013 | jaargang 21 - nummer 113

(januari-februari-maart 2013)

Heemtenberg nr. 113

Verantwoordelijke uitgever: Walter Gysen
Auwersstraat 34 - 2600 Berchem
Afgiftekantoor: Berchem 1 - P. 206435

Heemtenberg

Driemaandelijks tijdschrift van de
KRING VOOR HEEMKUNDE BERCHEM vzw

Erevoorzitter

René Goossens

RAAD VAN BESTUUR

Voorzitter

Walter Gysen

Ondervoorzitter

Kris Reymer

Penningmeester

Luc Van den Bempt

Secretaris

Paul Gysen

Raadsleden: Hugo Belmans, Marc Kelders, Nicole Peeters, Harrie Van Camp, Chris Van der Snickt.

Redactie Heemtenberg: Walter Gysen, Chris Van der Snickt, Paul Gysen
Tel. 03 230 17 51 | Fax 03 292 51 38
e-mail: heemtenberg@heemkundeberchem.be

Lay-out: Paul Gysen | dtp@heemkundeberchem.be

Secretariaat: Auwersstraat 34, 2600 Berchem
e-mail: info@heemkundeberchem.be
internet: www.heemkundeberchem.be

LIDGELDEN of STEUN AAN ONZE KRING

Familiaal lidmaatschap: 12 Euro per jaar

Steunend lid: 17 Euro

Erelid: 32 Euro

Bankrekening: IBAN BE53 0680 7122 0053
op naam van Kring voor Heemkunde Berchem

Zoldermuseum "Schaliënhoeve"

Rooiplein 6 - 2600 Berchem

open elke tweede en vierde zondag van de maand
van 14.00 tot 17.00 uur

Bezoek groepen mogelijk - aanvraag op het nummer 03 230 82 90

Noot van de redactie:

Elke auteur blijft verantwoordelijk voor zijn eigen tekst.

januari-februari-maart-april 2013

Heemtenberg

uitgave van de
KRING VOOR HEEMKUNDE BERCHEM vzw
opgericht in mei 1962

Jg. 21 - nr. 113

Inhoudstafel

Contactgegevens	pag. 2
Inhoudstafel	pag. 3
Heemkringleven	
➤ Algemene Ledenvergadering - 27 april 2013	pag. 4
➤ Goed nieuws over het aantal bezoekers van het "Zoldermuseum"	pag. 5
➤ Giften voor ons museum en archief	pag. 5
➤ Museumnieuws	pag. 6
Ons Heem	
➤ De vreselijke brand in 1906	pag. 7
➤ Posthof te Berchem	pag. 13
➤ De stichters van Berchem Sport zongen in 1905 een oratorium van Peter Benoit	pag. 15
➤ Berchem Sport 1960-1963: Ontgoocheling, triomf en desillusie (deel 2)	pag. 21
➤ Mijn jeugd in Berchem - deel 4	pag. 30
Kerk en Parochie	
➤ De Berchemse parochies en kerken Een globaal overzicht	pag. 26
Vroeger en nu	
➤ Berchem Station	pag. 20
➤ Uitbreidingstraat	pag. 34

Algemene Ledenvergadering - 27 april 2013

Dit jaar houden we onze algemene ledenvergadering opnieuw in **Huize Berchem** in de **Driekoningenstraat 1 te Berchem**, gelegen op de hoek van de Driekoningenstraat en de Grotesteenweg.

We komen samen om **14.00 uur** en starten met de verplichte administratieve voorschriften.

Zo krijgt u het volgende voorgeschoteld:

1. Welkomstwoord van de voorzitter
2. Administratief verslag werkjaar 2012
3. Financieel verslag werkjaar 2012
4. Begroting 2013
5. Jaarplanning 2013
6. Vragen staat vrij

Hierna sluiten we af met een **vieruurtje** bestaande uit koffie of thee naar keuze met gebak. Daarna kan je nog gezellig tussen pot en pint napraten.

Omdat we het zeer democratisch willen houden vragen we zoals vorig jaar geen deelname in de onkosten.

Wenst u te komen, bezorg dan het bijgevoegde formulier ingevuld terug aan het secretariaat:

Auwersstraat 34, 2600 Berchem
graag ten laatste op 20 april 2013.

Goed nieuws over het aantal bezoekers van het “Zoldermuseum”

Goed nieuws over het aantal bezoekers van het “Zoldermuseum”. Wij hebben het jaaroverzicht gemaakt van het aantal bezoekers aan ons museum tijdens het jaar 2012.

Dank zij de Heemkundige wandelingen bij de opening van het Slangenhuisje (Nieuwe slang op het dak), 71 bezoekers.

En de Thematentoonstelling rond telefonie, met medewerking van de vrienden van ATEA tijdens de maand juni, 69 bezoekers.

Dat bracht het aantal bezoekers gedurende het jaar, niet tegenstaande het teruglopende aantal bezoekende leden en sympathisanten, op een jaartotaal van 201.

Kris Reymer | conservator

Giften voor ons museum en archief

Van Ria Backx-Seberechts ontvingen we chiroherinneringen van haar overleden echtgenoot en trouw lid Walter Backx. Dit gebeurde via Walter Van Camp.

Van de beheerraad van het parochiaal lokaal “De Vrede” ontvingen we giften voor ons archief en museum.

Jan Hikspoors bezorgde ons een mooi “Burchtgravinne” Chiro-Onze-Lieve-Vrouwbeeld.

Pastoor Jacky Caroen zocht op de pastoriezolder en vond vijf chirovlaggen van Chiro St.-Willibrordus Berchem.

We willen deze mensen van harte bedanken voor hun bijdrage aan het heemkundige karakter van onze kring en ons geliefde Berchem.

Walter Gysen | voorzitter

Zoldermuseum “Schaliënhoeve”

Rooiplein 6, 2600 Berchem

Het museum is maandelijks open elke 2de en 4de zondag.

Toegang is gratis.

Heemkundig Erfgoed
Met honderden oude foto's van Berchem

Zondag 14 en 28 april 2013

Zondag 12 en 26 mei 2013

Zondag 9 en 23 juni 2013

Telkens van 14 tot 17 uur (Ingang Park-West)

Voor groepsbezoeken en informatie kunt u steeds terecht bij Kris Reymer

op het nummer 03 230 82 90 of e-mail: kris.reymer@telenet.be

Ons Heem

De vreselijke brand in 1906

door Hugo Lambrechts-Augustijns

In het tijdschrift “Het Huisgezin” van zondag 18 maart 1906 werd melding gemaakt van een grote brand in de sigarenfabriek Claeys-Van den Bussche in de Vredestraat te Berchem (figuren 1 en 2). In die tijd sprak men nog van de “rue de la Paix”. Op de gronden van August Moretus – Dellafaille tussen de Drie Koningenstraat en de Uitbreidingstraat werden in 1867 verschillende straten aangelegd: de Vredestraat, Poortstraat (nu Willem van Laarstraat), Vrijheidstraat (nu Baron de Catersstraat), Sint-Willibrordusstraat (nu De Villegasstraat), Van Cruyckenborghstraat (nu Victor Jacobslei) en de Leopoldstraat (nu Patriottenstraat)¹.

? b' nnk*

¹ Karel Nicolai, *Geschiedenis van Berchem in straten en pleinen*, Kring voor Heemkunde Berchem, s.d., pp. 10 en 66. Bij Collegiaal Besluit van 7 december 1920 werd de Leopoldstraat veranderd in Patriottenstraat. In 1906 bestond dus nog geen straatnaam ‘Patriottenstraat’.

⁂ b'nnk+~ !Zk a b' A E: "

De huidige gevel van de sigarenfabriek is nog te bewonderen in de Patriottenstraat (figuur 3).

⁂ b'nnk, ŠI Zk h m g l n k Z m . & 0 & 2 " h r h ' A E:

De opdrachtgever en de restaurateur van het gebouw hebben oog gehad voor de technische details. In de eerste decennia van de twintigste eeuw werden de bouten van de samengestelde liggers versierd met een bloemvormige kop² (figuren 5 en 6).

2 E. Barberot, Traité pratique de Serrurerie. Construction en fer. Serrurerie d'art, Paris, 1894, pp. 59 en 368-369.

⁂ b'nnk- Š B g d h f i h h k n i n k Z m h r h ' A E:

. Še ^ n z e f ^ n z e g d ` ^ k l n k Z m

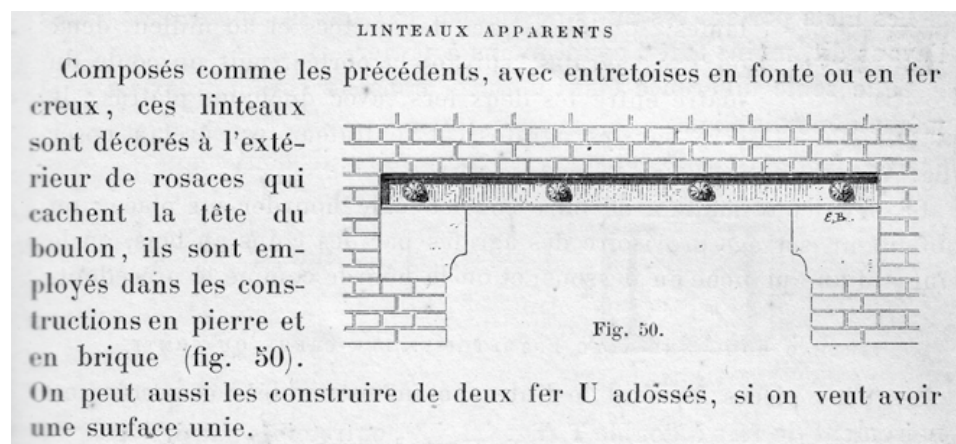

/ Še ^ n z e f ^ n z e g d ` ^ k d h ^ k d Z m

⁂ b'nnk0 Š B g d h f i h h k n i n k Z m h r h ' A E:

De firma werd opgericht in 1885. In 1897 werd gestart met het invoeren van tabaksbladeren door eigen agenten aangekocht in de plantages. H. Schiffer uit Aken was hun agent voor Duitsland. De firma veranderde regelmatig van naam en verschillende merken werden gedeponeerd:

5 juli 1900	Princesse Elisabeth	Beiden door Claeys & Van den Bussche, Vredestraat 40, Berchem
21 december 1903	Tam-Tam	
9 april 1908	Fijntjes	Beiden door Prior – A. Claeys & Van den Bussche, Leopoldstraat 43, Berchem
11 april 1908	Flor de Martinez	

De Borgerhoutse aannemer Charles Van Bijlen kreeg in 1906 de opdracht om volgens de plannen van de Berchemse bouwmeester Leon Heutz een nieuwe grotere fabriek te bouwen.

Op 20 oktober 1908 brengen A. Claeys & Van den Bussche het merk 'Prior' op de markt, gedeponeerd onder nr. 2206 en op 1 mei 1925 onder nr. 5822.

8 juli 1913	Le Favori (paard met jockey)	Door A. Claeys & Van den Bussche, Leopoldstraat 37, Berchem
14 juni 1934	Havana stompen	Door Prior onder nr. 10507

De firma A. Claeys & Van den Bussche dragen in 1930 alles over naar 'Manufacture de Cigares Prior'. Verellen Ltd. neemt op 27 maart 1952 Prior volledig over (onder nr. 15414). De stock sigaren werd verkocht in de fabriekswinkel in de Poortstraat (thans Willem van Laarstraat). Langs de achterzijde was deze winkel rechtstreeks verbonden met de fabriek. De fabriek liep in feite tot in drie straten, met in elke straat een fabriekswinkel, waar de eigen productie werd verkocht. Tot in 1953 was de sigarenproductie zeker nog bedrijvig. Later kwam er een opslagplaats voor olievaten. Na de restauratie krijgt het pand een nieuwe woon- en werkfunctie.

SAVANT TAILLEUR
SOLDAT MARIN
RICHARD L'AUVER
N EN MOI

TOUT HOMME
PEUT FUMER
LE CIGARE ET LE CIGARILLO DE CHOIX.

PRIOR

Ils ont obtenu A TOUS LES SOUSSES
LE DROIT D'ÊTRE

Ils sont vendus dans les plus modestes débits et dans les plus Grands Magasins.

TOUS LES CIGARES ET CIGARILLOS «PRIOR» SONT GARANTIS SUR FACTURE DE QUALITÉ ET DE FABRICATION CONFORMES A CELLES D'AVANT GUERRE

Les "PRIOR" donnent un bon profit aux revendeurs et se vendent rapidement

DÉPOSÉ PAR LE FABRICANT

UNION
BERCHEM
BRUGES
RETHES

MANUFACTURES DE CIGARES FINE «PRIOR»
24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100
BERCHEM-ANVERS

Posthof te Berchem

door John Truys

Hoelang was het al geleden? Was het zes of al acht jaren geleden toen ik er nog wekelijks kwam. Ze gaan met niet meer herkennen dacht ik. Maar nauwelijks was ik het gangetje naar de binnenkoer ingestapt en zag ik alle lokaaltjes waarin alles hier gebeurde, of ik hoorde de Stentor-stem van Sigurd, die uitgelaten riep : “Hé, den John! Komt ge terug joeng?”.

Twee minuutjes later zat ik naast Erika, die met dat engelengezicht, voor een tasje koffie in de eetzaal. Wij wisselden een serie herinneringen en ik had alweer dat behaaglijke thuisgevoel. Hier was ik een behoorlijk aantal jaren een schrijver van anekdotes geweest en een enthousiast verteller van Berchemse jeugdverhalen. Ik deed dit tot mijn leeftijd (ik ben van vór voor de oorlog) het niet meer toeliet. Onze vertelgroep was zelfs enkele malen naar Brussel uitgenodigd om model te staan voor tientallen andere soortgelijke groepen in het Vlaamse land.

En toen kwamen die dreigende onheilswolken. Het ging over subsidies en daar hing hier het bestaan van af. Er moest snel worden geageerd en gelukkig deden de stad Antwerpen en het district Berchem dat ogenblikkelijk.

De sociale maaltijden, de kinderopvang, de taallessen (van zéér groot belang in Berchem met zijn (te) vele allochtonen), de computerlessen voor beginners en gevorderden, de cultuur in de Berchemse gemeenschap (dans en zang), de interessante groepsuitstappen, de gezellige kring in de cafetaria: zoiets mocht men toch niet laten vallen met één pennentrek.

Op het witte lipje van de sigarenband wordt het drukkerijmerk weergegeven, al dan niet met een nummer. Naast de drukkers Herman Schött en de Gebroeders Klingenberg uit Duitsland heeft ook Armand Maquestiau uit Geeraardsbergen – met de letters AM – sigarenbanden Prior gedrukt. De verzamelindex van Prior omvat 99 verschillende sigarenbanden.

Vermoedelijk werkten verschillende bewoners van de wijk tussen de Drie Koningenstraat en de Uitbreidingsstraat bij de sigarenfabriek Prior en Verellen. Indien zij hun verhaal willen vertellen, dan krijgt dit artikel een vervolg.

We danken de leden van ACC, de *Antwerp Collectioner Club*, uit Deurne en in het bijzonder Jaak Van Engelsem, voor de aangename samenwerking. We mochten putten uit hun rijk archief en de illustraties Prior komen uit hun collectie. □

En het lukte : Met Erika en Lieve en enkele andere enthousiasten werden de knelpunten opgelost en kwam week na week alles in zijn normale plooiën.

Tot mijn spijt heb ik echter moeten vernemen dat het juist mijn groep (de vertellers en schrijvers) is, die sneuvelde. Ja, natuurlijk zaten onder ons de oudere deelnemers, maar hun inzet was groot, vooral in het brengen van enige ontspanning in verzorgingshomes van OCMW en andere huizen. Zelfs in het cultureel centrum Berchem kregen wij de zaal welgevuld. Spijtig!

Ik vernam zelfs dat in een nabije toekomst bepaalde nieuwe initiatieven worden uitgewerkt die zeker zullen lukken. Zo zullen op donderdagnamiddagen filmvoorstellingen worden gegeven op zolder (aan 1 euro wordt gefluisterd). En de handwerkdames- en herenclub wacht op aangroei van de aanwezigen. Ze doen het op dinsdagen.

“Boeren in de stad” is in volle planning en zou in een korte tijd wel eens een heropleving van de naar adem snakkende “Hofkes van den Akker” kunnen bewerkstelligen. Men zegge het voort.

Kortom: Ik vertoefde er maar een dik halfuur en ondanks mijn leeftijd had ik serieuze kriebelingen in mijn buik. Ik heb zo een idee dat ik binnen de kortste tijd regelmatig zal terug te vinden zijn in de cafetaria, het gezellige plekje van “Posthof” uit de Patriottenstraat nr. 62 te Berchem.

Komt ook maar eens binnen, ge valt er niet in slaap door “Boer zoekt vrouw” van de TV en een koffie of een pintje: “het kost er geen twee of drie euro zoals op een ander”.

Tot ziens.

De stichters van Berchem Sport zongen in 1905 een oratorium van Peter Benoit

door Gaston Van Bulck

De stichting van Berchem Sport

Berchem Sport werd gesticht op 13 augustus 1906 in de *Limburgia* in de Beernaertstraat. De voetbalafdeling volgde wat later op 22 april 1908⁽¹⁾. Hoe het kwam dat de dertien stichters die dag samen zaten, is niet zo duidelijk. We nemen aan dat het geen toeval was. Zij moeten elkaar reeds hebben gekend.

In 1938, dertig jaar na de stichting verscheen in *Zondagsvriend* een artikel over *Royal Berchem Sport*. De schrijver beweerde daarin dat de stichters jonge mannen waren van de Berchemse vereniging *De Vlaamsche Vrienden*⁽²⁾. De man heeft wellicht nog enkele stichters gekend. Er is dus veel kans dat zijn bewering correct is.

KAREL NICOLAÏ gaf in 1999 meer uitleg over deze vereniging⁽³⁾. De *Vlaamsche vrienden* werden gesticht op 15 oktober 1863 in café *De Vrachtwagen* op de hoek van de Grotesteenweg en de Heilig Hartstraat. Dat gebeurde na een lezing van ANDREAS VLOEBERGH. De groep vrienden deelde, onder invloed van de succesrijke Meetingpartij en haar programma, eenzelfde strijdbare Vlaamse overtuiging. De kenspreuk luidde: *Voor Burgerdeugd en Kunst en Vreugd*. Zij wilden vooral door middel van toon- en letterkunde hun culturele doelstellingen bereiken.

KARL BÖHRER vermeldt dat, bij de keuze van de clubkleuren (geel en zwart met het wapen van Berchem), *de jonge vereniging zijn inspiratie had gevonden in een sociaal bewogen Vlaamsgezindheid*. Zij willen zich daarbij afzetten tegen *de elitaire, hoofdzakelijk Frans- en Engelstalige sporting dandy's van Beerschot en Antwerp*⁽⁴⁾.

De uitvoering van De oorlog in 1905

Onlangs trof ik in mijn bibliotheek een brochure aan van het Peter Benoit-fonds uit 1905. Het boekje komt nog uit mijn grootvaders bibliotheek. Het betreft de tekst van het oratorium *De Oorlog*, gedicht door JAN VAN BEERS en getoonzet door PETER BENOIT⁽⁵⁾. Het programma van de uitvoering op 23 oktober 1905 in de *Feesthalle der Koninklijke Maatschappij van Dierkunde* staat eveneens in de brochure.

BUITENGEWOON FEEST

op Maandag 23 October 1905, te 8 uren 's avonds in de
Feesthalle der Koninklijke Maatschappij van Dierkunde

UITVOERING VAN HET ORATORIUM

DE OORLOG

Gedicht van

JAN VAN BEERS

Muziek van

PETER BENOIT

onder de leiding van den heer EDWARD KEURVELS

Solisten :

Mevr. M. SOETENS-FLAMENT (<i>Moeder</i>)	H ^r LAURENS SWOLFS (<i>Eerstegewonde</i>)
H ^r HENDRIK FONTAINE (<i>Spotgeest</i>)	JEF JUDELS (<i>Tweede Gewonde</i>)
J. COLLIGNON (<i>Mensch en Geweld</i>)	L. DE BACKER (<i>Geest der duisternis</i>)

Solokoor :

Mev. VIRG. BROECKX-VERHESEN (soprano)	H ^r LAURENS SWOLFS (tenor)
LAURA ARENS-CALLEMIEN (alto)	JEF JUDELS (bas)

Klein Koor :

Sopranos :

Mev. Lundgren-Picqueur
Mej. Emilia Petijon
Augusta De Beaune

Tenoren :

Reinhold Rieter
Jan Voet
Julius Maes
Hendrik Dereks

Altos :

Mej. Minnie Soetens
Mev. M. Costers
Cl. Ratinecx-Stuyck

Bassen :

Constans Somers
Robert Trog
Alb. Boucherij
J. Gils

Groote Koren : 700 Dames en Heeren.
Bovenkoren : 55 Heeren en 100 Knapen.
Orkest : 125 Leden.

Over dat oratorium schreef JAN DEWILDE, conservator van het archief en de bibliotheek van het Koninklijk Vlaams Conservatorium, in 2009⁽⁶⁾:

Het driedelige oratorium De oorlog wordt aangezien als Peter Benoits (1834-1901) magnum opus. Het libretto is van de dichter Jan Van Beers (1821-1888) en dateert van 1868. Vermoedelijk schreef hij de tekst onder de indruk van de gruwelen van de Amerikaanse Secessieoorlog (1861-1865) en van het Pruisisch-Oostenrijks conflict van 1866 ...

Benoit heeft zowat drie jaar gewerkt aan De oorlog ... Het is absoluut een van Benoits beste werken, het is geavanceerd en hoogst origineel. Groot naar bezetting en groots qua concept is het alleszins zijn magnum opus ... De monumentaliteit van het werk maakt uitvoeringen niet evident. Na moeizame voorbereidingen vond de wereldcreatie plaats op 16 augustus 1873 in Antwerpen. Benoit dirigeerde ... Niettegenstaande die monumentaliteit werd het oratorium tijdens Benoits leven nog verschillende keren uitgevoerd: in 1876, 1880 (ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van België), 1885 (tijdens de Wereldtentoonstelling in Antwerpen) en 1889 in Amsterdam. De eerste uitvoering na Benoits dood vond plaats in 1903, op het eerste jaarfeest van het Peter Benoitfonds. Daarna volgden nog uitvoeringen in 1905, 1912, 1922, 1923, 1927, 1934, 1951, 1952 en, voorlopig de laatste keer, in 1993.

Wetenswaardigheden over het orkest en het koor

PATRICK VERHOEVEN geeft in zijn onlangs verschenen boek over Peter Benoit zowel inlichtingen over de concerten in de Dierentuin als over het Peter Benoitfonds⁽⁷⁾:

Na het overlijden van Benoit werden in de feestzaal van de Dierentuin vaak concerten met zijn muziek gebracht en dit onder impuls van het Peter Benoitfonds dat er in 1902 opgericht werd. De Dierentuin had een eigen symfonisch orkest, dat aanvankelijk door Edward Keurvels en later door Flor Alpaerts geleid werd ...

Het Peter Benoitfonds is de oudste vereniging in haar soort in Vlaanderen. Zij werd op 17 augustus 1902 gesticht door Benoits trouwe rechterhand Edward Keurvels en Geert Van den Berghe. Dit gebeurde met medewerking van Michel L'Hoëst, toenmalig bestuurder bij de Dierentuin, waar de zetel ook ondergebracht werd. Van 1903 tot 1938 organiseerde het Peter Benoitfonds quasi onafgebroken jaarconcerten met werk van Benoit. Het fonds kon in de aanvangsperiode over een eigen koor beschikken en het was present bij tal van grootse gelegenheden ...

Bovenkoor

Linkervleugel

Blom, Lodewyk.
Dierickx, Frans.
Goossens, August.
Goossens, Karel.
Van der Meulen, Karel.
Vereecken, Karel.
Volant, Constans.
Vussem, Edmond.
Waesmans, Renaat.
Wuyts, Ernest.
Wyneman, Max.

Tenoren

Abrams, August.
De Weerd, Jozef.
Dolfeyn, Victor.
Goossens, Edward.
Jacobs, Jozef.
Lamoen, Jaak.
Marynissen, Lodewyk.
Reniers, Gustaaf.
Vermeulen, Baptist.
Wynants, Michiel.
Wypers, Leonard.

Rechternleugel

Bassen

Abrams, Frans.
Boutmans, Felix.
Dierckx, Edmond.
Gallet, Maurits.
Gottmann, Jozef.
Gysen, Frans.
Hanegraef, Leo.
Karsman, Jan.
Nuyts, Victor.
Van Camp, Corneel.
Van der Sande, Frans.
Volant, Frans.
Voorhamme, Adolf.
Wauts, Maurits.
Wauvermans, Edmond.

Aurousseaux, Ernest.
Boutmans, Frans.
De Ridder, Jozef.
Hanegraef, Constant.
Jacobs, Frans.
Janssens, Jozef.
Janssens, Lodewyk.
Langmans, Pieter.
Van Antwerpen, Corneel.
Van Berckelaer, Ernest.
Van der Paal, Rudolf.
Van Genechten, Gustaaf.
Van Hoof, Lodewyk.
Vermeulen, Albert.
Wauters, Renaat.

De programmabrochure van 1905 bevat niet alleen de namen van de prominente bestuurders en de beschermers, maar ook van de talrijke uitvoerders. De leiding was in handen van EDWARD KEURVELS (1853-1916). Het orkest telde 125 leden. Er traden zes solisten op en het solokoortelde een sopraan, een alto, een tenor en een bas. Dan was er nog een

klein koor met 14 zangers en zangeressen, een bovenkoor met 55 heren en 100 knapen en tenslotte nog twee grote koren met 700 dames en heren.

Toekomstige stichters van Berchem Sport waren koorzangers

Heel verrassend was wel te ontdekken dat tussen de 55 heren van het bovenkoor niet minder dan tien stichters van Berchem Sport stonden. Eén ervan, KAREL GOOSSENS zong mee de tenorpartij. De negen andere: EDMOND DIERCKX, MAURITS GALLET, VICTOR NUYTS, JOZEF en LODEWIJK JANSSENS, ERNEST VAN BERCKELAER, RUDOLF VAN DER PAAL, GUSTAAF VAN GENECHTEN en LODEWIJK VAN HOOFF zongen de baspartij. EDWARD GOOSSENS, een speler uit het basis-elftal, zong ook mee als bas. Dat deed ook de Berchemse drukker JAAK LAMOEN. Hij drukte ondermeer het programma van het avondfeest van Berchem Sport dat plaats had op 9 februari 1908 in de Volkslust. Ongetwijfeld staan er nog meer namen van Berchemnaren, al dan niet verbonden met de club, tussen de deelnemers. Zo vallen ook de familienamen DE WEERDT, DOLFEIJN, HANEGRAEF, MORTELMANS en SCHILTZ op.

Het is toch wel merkwaardig dat in het begin van de twintigste eeuw in Berchem de sport- en cultuurbeleving zo dicht bij elkaar lagen! □

Verwijzingen

1. BÖHRER K., *100 jaar Berchem Sport. Deel 1: 1906-1956*. Antwerpen, 2007, 184 blz.
2. N.N., *Royal Berchem Sport*. In *Zondagsvriend*, 20 oktober 1938, blz.1248
3. NICOLAÏ K., *135 jaar te Berchem Koninklijke Vereniging "De Vlaamsche Vrienden"*. In *Heemtenberg*, november 1999, nr. 42, blz. 10-11
4. BÖHRER K., *100 jaar Berchem Sport. Deel 1: 1906-1956*. Antwerpen, 2007, blz. 14
5. VAN BEERS J. en BENOIT P., *De Oorlog. Oratorium in drie deelen*. Antwerpen, 1905, 48 blz.
6. DE WILDE J., *Studiecentrum voor Vlaamse Muziek* (www.svm.be), 2009
7. VERHOEVEN P., *A Propos Peter Benoit – Op stap met een groot Antwerpenaar*. Brasschaat, 2011, blz. 51 en 52.

Berchem Station - Vroeger en Nu

uit het fotoarchief van Chris Van der Snickt

◀: ggh*2/. 3A^mhn] ^vlnzhg
!*120&20) "v^sbg'ozg'hg] ^k] ^v
Li hhlkp ^i hhlkn

: ggh*20- 3A^mgb'np ^vlnzhg
!*20) "Zg] ^vZg] ^k^dZgmoZg] ^v
li hhlkp ^vBg] ^v^iZZh'ozg] ^s^v
i Zdlg ^v^a^mllhlhhlkn^k^gnnf
: grp^ki^g^ Q^ ^v[hnp] ^v!*211&
*22, "v; ^vlg^+) 0^v] bmlhkn^k&
^vgnnf hi gb'np o^kanb] ^v

◀
: ggh^+) 13
; ^ka^f ^vlnzhg^gZ^g^v
^khg] b^v Z^dm^!+)) &
+)) 0"

Ons Heem

Berchem Sport 1960-1963:

Ontgoocheling, triomf en desillusie (deel 2)

door Jos Vandermaelen

Vanaf het seizoen 1961-1962 werd er een logischere reglementsbeplanning ingevoerd : voor promotie of degradatie kwamen bij gelijkheid van punten de meeste winst- in plaats van de minste verliesmatches in aanmerking.

Typeploeg:

keeper: Leysen Louis

backs en stopper: Goris Leo / Vets Marcel / Vercammen John

halfbacks: Busschots Roger / Schellens Frans

binnenspelers: Lippevelt Rik / Corremans Dirk

buitenspelers en midvoor: De Mot Robert / Rossen Theo / De Coster Carlo

Na een septembermaand met twee zeges en twee nederlagen begon Berchem slechts vanaf de vijfde speeldag op dreef te komen: op 1 oktober won het met 3-1 van AS Oostende, gevolgd door twee uit-overwinningen.

Geel-zwart had nu een homogene verdediging met een onberispelijke zonedekking en een nog relatief jonge, maar reeds ervaren halflijn. Nieuweling Carlo De Coster paste zich onmiddellijk aan en vormde samen met de andere vleugelspeler Robert De Mot een snel en pittig duo; vooraan was het vooral de tandem Lippevelt-Rossen die op volle toeren draaide: "Flash", het brein en Theo, de afwerker, zorgden met hun beidjes voor enkele prachtige goals.

Berchem was naar de derde plaats geklommen en stond samen met FC Beringen op twee punten van leider Turnhout, zijn volgende tegenstander. Voor deze match op 22 oktober was veel volk opgedaagd en heerste er op het Rooi weer de sfeer van de grote dagen: de Berchem-aanhang moest het immers al verschillende jaren zonder topmatches stellen. De verwachtingen werden niet beschaamd: op het halfuur doelde Roger Busschots vanuit de tweede lijn, acht minuten

voor het einde verdubbelde Theo Rossen na een prachtcombinatie met Rik Lippevelt de voorsprong en zo werd geel-zwart na acht speeldagen coleider.

Drie speeldagen later, Berchem stond ex aequo tweede met Turnhout, scoorde Theo Rossen op 19 november tegen White Star een onvervalste hattrick: drie goals in dezelfde speelhelft en zonder tegendoelpunt. Bij een 1-3-voorsprong werd de matchwinner vijf minuten voor affluiten voor een lichte haakfout van het veld verwezen. Het leek erop alsof Theo als zondebok moest dienen voor de talrijke fouten die in de loop van de wedstrijd aan weerskanten begaan werden. Hoewel Berchem twee punten uitliep op Turnhout, werd de zege van geel-zwart toch overschaduwd door een mogelijke schorsing van zijn midvoor.

Het was nu wachten op de bijeenkomst van de voetbalbond die twee weken later oordeelde dat de uitsluiting volstond. Ondertussen was er een ware Rossen-hype ontstaan: zodra de beslissing van de bond bekend was, werd nog dezelfde avond voor het raam van het clublokaal een blad papier opgehangen, waarop de laconieke mededeling: “Rossen speelt zondag”. Het kon trouwens niet ontkend worden dat Theo in het ploeggeheel een belangrijke rol speelde: in de eerste 13 matches had hij 16 van de 27 Berchem-goals voor zijn rekening genomen.

De laatste dag van het jaar viel samen met de eerste wedstrijd van de terugronde; op bezoek bij Herentals stond Willy Boden voor het eerst onder de lat en slaagde er samen met zijn maats in om een 0-0-gelijkspel in de wacht te slepen.

Zoals bijna bij elke ploeg in de loop van een seizoen het geval is, kende Berchem de eerste maanden van 1962 een periode van mindere vorm. Enkele uitoverwinningen werden behaald met de hakken over de sloot en thuis werd tegen twee zwakke tegenstanders slechts gelijkgespeeld. Een 0-1-verlies op 11 maart tegen middenmoter Tilleur, de eerste nederlaag in vier maand, was voor de selectieheer het signaal om Dirk Corremans en linksbuiten Marc Wolfs, deze laatste definitief, uit de ploeg te verwijderen.

De volgende week werden Robert De Mot en Carlo De Coster terug opgesteld voor de thuismatch tegen FC Mechelen, de vierde in het klassement. De punten werden gedeeld na een mooie wedstrijd waarbij de talrijke toeschouwers waar voor hun geld kregen. Vanaf de elfde speeldag stond Berchem nu al tweede in het kielzog van leider Beringen en met nog zes te spelen matches, had het met één wedstrijd minder drie punten voorsprong op de derde Sporting Charleroi.

Daarna volgden twee draws op verplaatsing, met als gevolg dat op vier matches voor het einde van de competitie Berchem en Sporting Charleroi nog altijd dezelfde plaatsen bekleedden, maar geel-zwart nu al vijf punten meer had dan de Karolingers, zijn volgende tegenstander. Voor Berchem waren vier punten dus voldoende om zekerheid te hebben volgend seizoen in eerste te spelen; een nederlaag zou voor Sporting Charleroi de definitieve uitschakeling betekenen.

Op 8 april trokken de geel-zwarten zonder de in de vorige match gekwetste Rik Lippevelt naar de Henegouwse metropool. Berchem, als technisch sterkste ploeg, kon zich het eerst aan het drassige veld aanpassen en via Robert De Mot al na acht minuten scoren. Aan de rust was het nog 0-1, maar in de tweede helft werd het voor de geel-zwarte verdediging een strijd met de rug tegen de muur. Terwijl de ene na de andere aanval op het bezoekende doel golfde, bekogelde het fanatieke publiek de Berchem-spelers met steentjes. Toen zes minuten voor het einde Leo Goris in de strafschoopzone de bal tegen de hand kreeg, kon de scheidsrechter in dergelijke heksenketel niets anders doen dan voor penalty fluiten en zo de thuisploeg op gelijke hoogte brengen. De Zebra's waren uiteraard niet tevreden met een draw en voerden met man en macht de forcing.

In blessuretijd kreeg bij een ontzetten van de Berchem-verdediging Robert De Mot de bal in de voeten, hij liep even langs zijn lijn, een center naar Theo Rossen die een Charleroi-verdediger in snelheid nam en het leder onhoudbaar voorbij de keeper binnenschoot. De bal kwam via het net terug in het veld, waar Theo hem bemachtigde en hij en Robert door al hun maats met deze “copybook”-aanval werden gelukgewenst. “Moet er nog zand zijn” zou Rik De Saedeleer gezegd hebben, moest hij toen matchcommentator geweest zijn.

Slijk was er alleszins genoeg, want toen een onstuimige Berchem-supporter het veld oprende om zijn idolen te feliciteren, werd hij in de middencirkel door een paar Charleroi-spelers in een plas geduwd. De Berchem-jongens konden hun aanhanger toch redden en naar de bezoekerstunnel brengen. De man heeft er waarschijnlijk een nieuwe regenjas aan overgehouden.

Voor de vorm liet de scheidsrechter nog even aftrappen en blies dan het einde van de partij, met een nieuwe vreugde-uitbarsting van de geel-zwarten tot gevolg, terwijl de voor promotie uitgeschakelde thuis-spelers verslagen afdropten.

Het ontbrekende punt dat Berchem nog nodig had om het oprukkende FC Mechelen op veilige afstand te houden, werd de volgende week tegen Kortrijk Sport behaald, zodat de voorlaatste speeldag op 29 april de thuismatch tegen medestijger Beringen de allure kreeg van een demonstratiewedstrijd. Berchem gaf inderdaad een verrichting weg om in zijn guldenboek op te tekenen.

In de vijfde minuut was het voor geel-zwart al raak, toen na een combinatie Rik Lippevelt - Theo Rossen de bal bij Carlo De Coster kwam die zijn back te snel af was. Een minuut later stelde Beringen gelijk, maar na twintig minuten joeg de eeuwige Theo Rossen de bal in de vlucht met razende snelheid naast enkele verdedigers in het doel. Vier minuten later zette Theo voor aan linksbinnen Rik Lippevelt, deze lanceerde Carlo De Coster die inliep, even temporiseerde en dan met zijn rechter de bal naast de staak plaatste.

Het publiek was nu laaiend enthousiast: vier doelpunten na nog geen halfuur spel, waarvan drie prachtgoals voor de thuisploeg. Het was nog niet gedaan, want Berchem bleef offensief spelen zonder dat er voor de rust een scorewijziging kwam. In de tweede helft hield geel-zwart door zijn veldoverwicht de wedstrijd onder controle; vier minuten voor affluiten pareerde de bezoekende keeper een schot van rechtsbinnen Achiel Bevers, Robert De Mot stond op de goede plaats om te hernemen en de 4-1-eindstand vast te leggen.

“Toen een vaderlijk leidende scheidsrechter het einde floot van deze voor Berchem Sport onvergetelijke partij, stormden honderden mensen, groot en klein, oud en jong, beheerst en impulsief, het terrein op om hun favorieten de handen te drukken, te omhelzen, op de schouders te tillen... Wat het ganse seizoen betreft : thans zitten er veertig matches op, waarbij slechts eenmaal een wijziging aan de verdediging hoefde te worden aangebracht (Willy Boden te Herentals). Een eresalut aan dit zest! Vooraan waren (kanon) Theo Rossen en (schakelspeler) Henri Lippevelt de dominerende figuren. Ze werden door de jongeren Robert De Mot, Achiel Bevers, Dirk Corremans en Carlo De Coster geflankeerd.” (Volksgazet 30/4/62).

Na deze wedstrijd kwamen Beringen en Berchem op gelijke hoogte. De volgende week stond de Rooi-ploeg bij het degraderende Racing Doornik na negen minuten al 2-0 achter, juist voor rust kon ze de achterstand verkleinen en in de 68e minuut langs sterspeler “Flash” Lippevelt gelijkstellen, terwijl een uitgeblust Beringen zijn match opnieuw verloor. Berchem was zes maand in het spoor van Beringen gebleven en wipte nu in de eindsprint over de Limburgers. Geel-zwart was wel een waardig kampioen: het incasseerde de minste doelpunten en bezat de topscorer van tweede afdeling. Sinds de competitie met 16 ploegen per afdeling werd betwist, benaderde Theo Rossen op Berchem-vlak het dichtst het record van 27 goals van Bert De Hert in 1950-1951.

Eindrangschikking:

	M	W	V	D	GV	GT	P
1. Berchem	30	17	4	9	53	27	43
2. FC Beringen	30	18	6	6	59	31	42

Topschutters:

Rossen Theo	24
Lippevelt Rik	10

Kerk en Parochie

De Berchemse parochies en kerken: een globaal overzicht

door Mia Verbanck - Tekeningen door Greet Zwijsen

Op Sint-Willibrordus na, zijn alle kerken en parochies ontstaan bij de verdere uitbreiding van de stad Antwerpen in de 19de en 20ste eeuw. Hier volgt een korte chronologische schets waarbij elk van de zeven parochiekerken van de huidige federatie Berchem haar plaatsje krijgt.

Sint-Willibrordus

De **Sint-Willibrordus**parochie is de oudste van Berchem. De eerste vermeldingen van een kerk dateren van de tweede helft van de **dertiende eeuw**, maar het huidige kerkgebouw dateert van het einde van de 15de eeuw (1486-1517). Niet voor niets noemen de Berchemnaren haar dus "**de oude kerk**". Ze werd al uitvoerig besproken.

Sint-Norbertus

Na de voltooiing van de eerste woningen aan de Dageraadplaats op **Zurenborg**, werd op 24 juli **1883** een kapel geopend ter hoogte van het huidige pandnummer 4 (nu "De Nieuwe Zurenborger"). Ze was gewijd aan van Onze-Lieve-Vrouw van Altijddurende Bijstand. E.H. Karel Van Aerden van de Sint-Antonius-parochie aan de Paardenmarkt kreeg de bediening toegewezen. Die kapel

werd op 11 februari **1886** erkend als parochiekerk met een nieuwe naam, Sint-Norbertus.

Met de bouw van de huidige kerk aan de Dageraadplaats werd begonnen in **1901**. Op 29 september **1904** had de plechtige kerkwijding plaats door monseigneur Petrus-Lambertus Goossens, aartsbisschop van Mechelen. De kerk is een sobere georiënteerde neogotische basiliek naar een ontwerp van Ernest Dieltiens.

Bij haar stichting maakte de Sint-Norbertusparochie deel uit van de dekenij Berchem Sint-Willibrordus. Bij de herindeling van het Antwerps stadsgebied in dekenaten in 1968, ging Sint-Norbertuskerk behoren tot het dekenaat Antwerpen-Noord. Vanaf september 1997 behoort Sint-Norbertuskerk die op grondgebied Antwerpen ligt, terug bij het dekenaat Berchem.

Sint-Hubertus

Op 17 mei **1899** krijgt E.H. Pieter Remi Tilemans de opdracht een parochie toegewijd aan Sint-Hubertus te stichten in **oud-Berchem**. Een kapel werd ingewijd op 13 november 1899. Op die plaats staat intussen de parochiezaal met de sprekende naam "'t Oud Kapelleke".

Op 16 september **1922** begonnen de bouwwerken van de neogotische kruisbasiliek aan de Victor Jacobslei naar een ontwerp van Jan de Vroey. In tegenstelling tot het merendeel der kerken, is de Sint-Hubertuskerk noord-zuid georiënteerd. De kerk werd op 25 september **1924** ingezegend door monseigneur Theophiel Roucourt.

In 1968 stelde zich voor het voortbestaan van de Sint-Hubertuskerk een netelig vraagstuk.

Er werden omvangrijke kosten verwacht, onder meer voor de herstelling van het dak. Bij de financiële overwegingen moest men een keuze maken tussen de herstelling van de bestaande kerk, ofwel de vervanging door een nieuwe zaalkerk. De bestaande kerk werd behouden en erkend als monument van onroerend erfgoed. Ze is al uitvoerig aan bod gekomen in Heemtenberg.

Heilig Sacrament

Na de eerste wereldoorlog werd de behoefte aan betaalbare woningen, buiten de 'muren' van de stad zeer groot. De overheid besliste nieuwe verkavelingen te openen en vanaf 1922 werd de **Groenenhoek** ontsloten door het trekken van straten. De Norbertijnen van Averbode namen het initiatief om er de parochie van het Heilig Sacrament te stichten. In **1922** werd een stuk grond van de Sint-Hubertus-parochie afgenomen om de nieuwe parochie te stichten. Monseigneur Gummarus Crets, prelaat van de abdij van Averbode, kocht een terrein van 2 hectare om daarop een kerk, een pastorie en scholen te bouwen. Op 18 mei **1923** werd de nieuwe voorlopige kerk ingewijd en de eerste mis gecelebreerd door monseigneur Crets. In de namiddag werd de eerste pastoor ingehaald, E.H. Laurentius Frans Baeyens. Gaandeweg rezen woonhuizen, cafés, winkels, scholen en een definitieve kerk uit de grond. Nu wonen er ongeveer 20.000 mensen op de Groenenhoek. De parochie is daardoor de grootste van het bisdom Antwerpen. De huidige kerk aan de Pervijzestraat werd op 21 mei **1960** ingezegend door Monseigneur Paul Schoenmaeckers, hulpbisschop van Mechelen. Het is een bakstenen hallenkerk met neoromaanse statigheid, naar een ontwerp van Rik Van Steenberghe.

Onze-Lieve-Vrouw Middelaes

In **1925** wou kardinaal Désiré-Joseph Mercier een nieuwe parochie stichten en een kerk bouwen op het **Pulhof**, een buitenwijk in volle expansie. Op 4 september 1925 krijgt E.H. Leo Leysen daartoe de opdracht. De eerste vieringen hebben plaats in het Sint-Annagesticht aan de Floraliënlaan. Omdat de kapel al gauw te klein werd, bouwde men in de periode van november-december 1926 een houten noodkerk in het hart van de wijk, op de hoek van Strijdhoflaan en Troyenhoflaan. Ze werd toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw Middelaes van alle genaden en aan de H. Lodewijk, koning van Frankrijk. De kapel zou dienst doen tot in 1930.

In januari 1929 starten de bouwwerken van de huidige kerk aan de Strijdhoflaan. Ze is opgetrokken in neoromaans-Byzantijnse stijl naar

een ontwerp van de architecten Vincent Cols en Jules De Roeck. Op 30 maart 1930 werd de halve kerk ingezegend door vicaris-generaal monseigneur Jean Van Cauwenbergh, op 14 april **1936** werd ze volledig ingewijd door Monseigneur Jozef Ernest Van Roey, aartsbisschop van Mechelen.

Sint-Theresia van het Kind Jezus

In **1926** was het de beurt aan Sint-Theresia in de wijk **Luithagen**, aan de Grote steenweg, op de grens van Berchem, Mortsel en Wilrijk. Eerst bouwden de ongeschoeide karmelieten een kapel en klooster op het buitengoed 'Langveld' van senator Leclef. Het plan werd opgemaakt door architect A. de Smedt in overleg met kunstenaar Albert Servaes. De eerste steen werd gelegd op 13 oktober 1919 en de kapel werd plechtig ingewijd op 19 september **1920**. De beroemde kruisweg van Servaes heeft er gehangen van 28 mei 1919 tot Goede Vrijdag, 25 maart 1921. In **1938** startte de bouw van de huidige kerk met het aanpalende klooster naar een ontwerp van Fernand De Montigny en Louis Somers. Het is een georiënteerde driebeukige pseudo-basiliek, type zaalkerk.

De Verrezen Heer

De Verrezen Heer is de jongste parochie van de zeven. Op 6 oktober **1968** had de eerste eucharistieviering plaats in de turnzaal van het Instituut van de Heilige Familie. Ze werd opgedragen door godsdienstleraar E. H. Piet Van Geel. Op 25 november 1968 volgde de benoeming van kapelaan E.H. Ferre Caris, officieel aangesteld als pastoor op 7 maart 1970. Op 13 april 1977 startten op het **Rooi** aan de Berchemstadionstraat de bouwwerken van de huidige kerk die op 24 juni **1978** werd ingewijd door monseigneur Godfried Danneels, toen bisschop van Antwerpen. Het gebouw werd een compositie met lage bakstenen gebouwen, een licht kruisvormige zaal kerk, geaccentueerd door het piramidale dak van de weekkapel naar een ontwerp van Wald Van Raemdonck. □

Mijn jeugd in Berchem - deel 4

door Rik Blom

In 1950 gingen we op kamp naar Essen, naar boer Claessens. We waren maar met vijf en dertig Burchtknapen op kamp. **Frans Bertels, Hugo Koekhoven, Jules Van Beerendonck** en ikzelf, **Rik Blom**, waren toen op proef als leider. Frans is dan leider geworden van de Burchtknapen en ikzelf ben leider geworden van de knapen. Ik stond daar samen met **Gerard Verwimp**, die toen voor het eerst in de leiding kwam. Vanaf toen heb ik altijd de leiding gehad van de Knapen tot het einde van mijn Chirotijd. Ik heb ook altijd de muziekkapel geleid tot het einde van mijn Chirotijd. Op dat bivak heeft **Karel Van den Berg** een heel en heet bord pap over zich gekregen. Zeer pijnlijk.

In 1951 was het een zeer bijzonder jaar. Een goede vriend en naaste buur, **Willy De Roover**, die pas leider was van de Burchtknapen, had een verkoudheid opgelopen bij zijn sportproeven bij het leger die onder zeer slechte weersomstandigheden werden gehouden. Daar komt nog bij dat hij op zijn werk, het voedingsmagazijn WEKA in de Kemmelbergstraat dat was afgebrand, heeft hij nog mede alles opgeruimd. Hij is dan aan die verkoudheid overleden. Het wachtwoord van de maand juli was in dat jaar 1951: "In het gestraal van de zon". En onze proost vertelde dat, tijdens zijn laatste bezoek hij Willy hoorde zeggen: 'Ik heb nog geen straaltje zon laten voorbijgaan'. Willy is overleden op 6 juli 1951.

Dat jaar zijn we met de ganse groep, 65 man, ook naar Essen op kamp gegaan. De kerels verzorgden de kookdienst. En na twee dagen kamp hadden wij een probleem. **Willy Geeraerts** had zijn linkerhand gekwetst met een vleeshaak waar een Duitse helm met stenen in diende als tegengewicht voor de zolderval van de schuur. De Willy trok te hard aan de koord de helm haakte af wanneer hij de grond raakte. De val sloeg dicht en de haak trok zijn hand open, met alle gevolgen van dien.

Hi j] ^s^_hrh'sb'g'p ^j] ^\abkhdgZ ^g'hi 'dZ i 'oZg*2. *'lg'>ll ^g'; ho^gZZg'] ^'np ^^
dgZ ^g'ej] ^ld 3@'kZj 'O'kp lf i 'g'Kld; dhf 'v
>g'oZg'dgdl g'Zk'k\ arh'sb'g'p ^3En\ b'g F ZggZ'k'h%A n[^kn'OZg'A hh%A n'h'A ^e'f Zg1%
: g] k'oBl ^ld%P h'ar'< hn\ aok%? ^kgZg] E^< hf i m'P Z'ank'Ok^ld'hg[^d^g] %hg[^d^g] %
P Z'ank; ^k'al%C_A bll i hhd%Zg'A bll i hhd ^g'C_= ^dn^

In 1952 was het kamp in Westerlo. Er werden nachtspele gedaan, kampvuur werd er gehouden en avondwandelingen werden gewandeld. Dit alles was zeer spannend.

In 1953 gingen we op kamp in Lichtaart. In kiekenkoten. Heel goed van ligging: bossen, zandbergen en weiden, alles heerlijk om te spelen en te ravotten. We hadden toen een jonge leiding zoals: **Herman Van Asch** en zijn broer **Eric, Piet De Bruyn, Raf Peeters** en ikzelf.

In 1954 was mijn kamp: 18 maanden legerdienst. Van oktober 1953 tot maart 1955 was ik gelegerd in Soest. Daar vervulde ik de functie van klaoenblazer in het Vijfde Linie. Juist zoals mijn vader die datzelfde deed in 1920 in Mönchen Gladbach. Door die legerdienst heb ik de grote landdag van de Chiro in Scherpenheuvel gemist. Wat ik ook gemist heb was de inhuldiging van Bos en Brem. Het lint werd doorgeknijpt door de financiële helper de Heer Daelemans, een grote garagehouder. Tijdens deze inhuldiging verklaarde hij zeer plechtig: "Ik verklaar Bros en Bres voor geopend". Namelijk in 1949 schonk de familie Peeters, uit Retie, een

groot stuk bosgrond aan de parochie Sint-Willibrordus. Onze toenmalige pastoor-deken **kanunnik Van Brabant** heeft er dankbaar gebruik van gemaakt om op dat terrein een grote eetzaal, een keuken en een slaapzaal te laten bouwen. Vermits dit terrein in de diepe Kempen lag werd het “Bos en Brem” genoemd. Deze prachtige kampplaats kon verhuurd worden aan jeugdbewegingen. De schenker van dit domein was een broer van Aloïs Peeters.

Aloïs Peeters was de grote bezieler van de Sint Willibrordus parochie en tevens hoofdonderwijzer en vader van **Louis Peeters**, één van onze leiders van toen. De broers van **Louis Peeters**, **Albert**, **Victor** en **E.H. Karel Peeters** waren allen zeer actief in de parochie. In 1949 zijn we trouwens met de muziekkapel een “dank-U-wel-serenade” gaan brengen aan de gulle schenker.

Nu gaan we terug naar 1955.

Ge kunt wel denken waar we dat jaar, en ook in **1956**, op kamp zijn geweest. Dat waren telkens prachtige kampdagen. Natuurlijk naar Bos en Brem.

In **1957** zijn we op kamp geweest naar Herselt, dicht bij Westerlo. We hadden bij de knapen ook twee jonge leiders bij: **Rene Heylen** en **Jef Hikspoors**. De keuken werd gerund door de **familie Schouwaerts**.

In **1958** was **Pater Hugo** tien jaar in zijn missie geweest en zijn we hem, met de muziekkapel en met veel sympathisanten gaan afhalen in Zaventem. Pater Hugo is dan met ons mee op bivak geweest naar Zutendaal. Dat was ook voor de eerste maal met legertenten. Op de Esselsberg stond een groot Heilig Hartbeeld. Wij hadden problemen met het opstellen van de tenten. Wij moesten de centrale mast op een stapel dals zetten. Bij een hevig onweer moesten wij nog grachten rond de tenten graven. De bliksem sloeg op mijn schup, gelukkig zonder ernstige gevolgen. Op een dag was de vlag in de vlaggenmast vervangen door de pyjama van leider **Gerard Verwimp**. Met een plechtige formatie werd dan die pyjama vervangen door onze chirovlag. Dit bivak was spannend tot op het einde. Zelfs het terug naar huis rijden met de autobus was spannend. Door modderstromen werd ze van de weg geduwd. Een andere bus moest worden ingezet om ons te komen halen. We waren **natuurlijk een aantal uren te laat thuis**.

Dat jaar eindigde met het opzetten van een levende kerststal. Dit was een voorstel van onze **proost E.H. Meeussen**. Onder impuls van leider Marc Provo bouwde de gemeente een grote kerststal op de Grote Steenweg, naast de Zusters van de Ziekendienst. Nu staat op die plaats het KBC-gebouw op de Hoge Weg. Het omkleden van de deelnemers gebeurde dan bij de Zusters binnen. Het schminken, door haarkapper Norree, gebeurde daar ook. Van in de namiddag, tot 's avonds werden er voorstellingen gehouden, om de twee uur. De teksten, op band, waren ingesproken door **Jef Hikspoors** en **Paula Janssens**. Heel dat gebeuren had een enorm succes. Bij elke voorstelling werd de Grote Steenweg geblokkeerd en moest de politie het verkeer omleiden. Wij kregen felicitatiebrieven uit Zweden, Noorwegen en Duitsland.

Ook onze muziekkapel oogstte grote successen. Onze tamboer-majoor: **Piet Van den Bogaert**, **Jan Hikspoors**, **Rinus Van Pul** en **Mark Geukens** hadden succes. Onze vendelzwaaiers, onder leiding van **Walter Backx**, waren **Jef Delrue**, **Marc Mintiens**, **Hugo Witters** en **Jos Hendrickx**, deelden mede in dat succes. Zo werden ze ook gevraagd in Rendeux-Haut, waar we een buitenverblijf van de Belgische Post moesten inhuldigen. Met de ganse groep, groot en klein, werden we met drie autobussen naar Wallonië gereden. In Rendeux-Haut werd er aan de ganse groep een middagmaal aangeboden. En dit alles op kosten van de Belgische Post.

Ik denk ook nog aan de zeer succesvolle toneelavonden die onze groep bracht. Zoals “Schaak aan de Heks” in de regie van **Jane Rutten** met **Neel Van Ishoven**. Zoals ook “Kabouters in de Stad” in de regie van **Armand Berghs**, die echter na een zeer zwaar werkongeval moest worden vervangen door **Pierre Derden**. Andere stukken die ik mij nog herinner zijn : “De zeven sleutels van Balpeet”, “Het geheim van Untigent”, “Kobus het Kalf” en “Jacinto” onder de regie van **mevrouw Geukens** met in de hoofdrollen **Walter Van Camp** en **Geert Van Aken** van Oedelem (Beernem). Hij verbleef hier in Berchem, bij zijn oom, om op het Sint Stanislascollege te studeren. Een zeer flinke, toffe dankbare jongen. Zo zijn er nog vele mooie herinneringen aan bijvoorbeeld de kampen in Crupet (Wallonië) en in Bach (Lechtal-Tirol) in 1961.

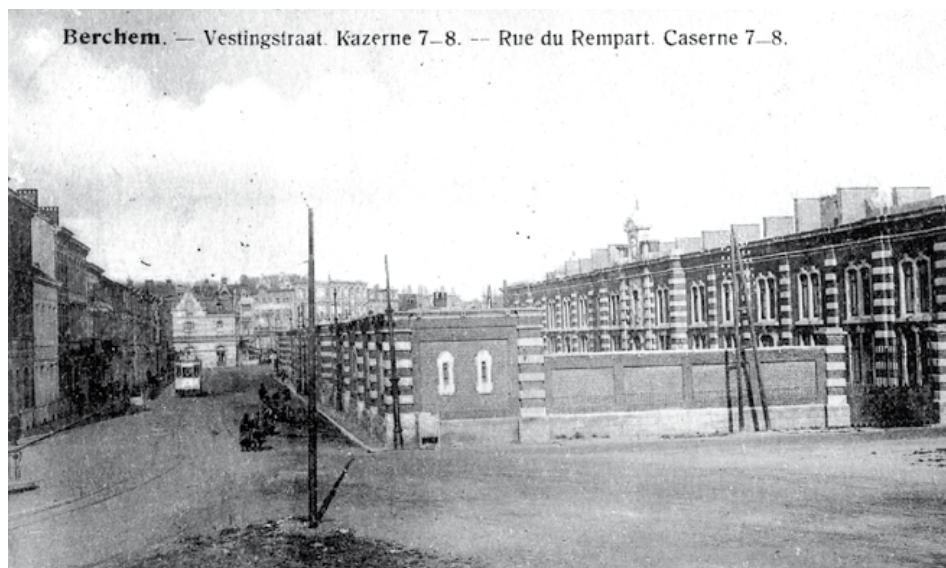
Ook het weggaan van **E.H. Meeussen** onze proost, maar dat is een ander verhaal.

Ons verhaal eindigt hier na een twintigtal jaren bij de Chirojeugd Sint-Willibrordus Berchem. □

Uitbreidingstraat - Vroeger en Nu

uit het fotoarchief van Chris Van der Snickt

▲ < lē Z*2+. 3OZgZ_mgb*2+. ō dōi ^g^k^nkZ li hk^g^gZk_ = ^Tnm̄ = ^dZs^lg^p^k̄ ^
 ^l dhi nlg^*2//'
 +)) 23] ^Nbrk^b lg^l nkZm^Zg^] ^k^a m̄kdZgmsb^m̄n^a^m̄; nk^f ^l m̄k^>] ^Zk̄ ^
 ▼ Kr^dZ^khi ē^lg^

KOWALCZYK

sanitair - elektriciteit - verwarming - ventilatie

+32(0)476 686 817

Koffiebranderij- thee
 confiserie - delikatessen
 doopsuiker

Helios
 DE LUCA

Statiestraat 13
 2600 Berchem
 03/239.24.54

www.heliosberchem.be

Berchem - Deurne - Lint - Merksem - Mortsel - Wilrijk

www.hairfusion.be